

1340. a. lossi ehtasid. v. Tödwen'id kaotasid mõisa piiskopi valit-
suse aja lõpul sõja läbi. Stefan Bathory andis mõisa jesuiitidele,
millele ta jääb Rootsi ajani. Gustav Adolf annab mõisa Flemming'itele.
Langeb reduktsiooni alla ja jääb riigi kätte 1759, mil Katariina II ta
Volkov'itele kingib. Läheb 1766. a. ostu teel krahv Mannteuffel'ite
soo kätte ja jääb neile pikemaks ajaks, kuni 1875. a. v. Anrep'id
mõisa omandavad; neile jääb ta võõrandamiseni. Juurdekuuluvad
Kallaste, Juula ja Savirehe karjamõisa on varemini kanditaludeks
tehtud, kuna peamõisa 1921. a. plaanistati. — Härrastemaja,
uus kahekordne kiviehitus, on 1917. a. ära põlenud; praegu ühe-
kordne puuehitus.

Aakre mõisa (saksa k. Ayakar, vanasti Aicker), kirikust
5.8 km lõuna-edelas. Vanasti arvatavasti Kawer'te soole kuulunud.
Poola ajal esiteks jesuiitide, pärast (17. aastasaja algusel) jälle
Kawer'ite käes, kes mõisa kaotavad siis, kui Gustav Adolf ta Flem-
ming'itele annab. Langes reduktsiooni läbi riigile, jäi riigimõisaks,
kuni Katariina II ta 1782. a. alu ajaks Rehbinder'ile annab, kellele hilje-
mini (1798. a.) Paul I Aakre mõisa kingib. Peale seda muu seas
v. Günzel'ite ja parun Engelhart'i soo käes. Viimaselt läheb mõisa
1853. a. Rohland'ite kätte ja jääb neile kuni võõrandamiseni. Juurde-
kuuluvad Hundi (Karlsbergi) ja Purtsi mõisa olid juba varemini kandi-
taludena välja antud, kuna peamõisa 1920. a. plaanistati. — Här-
rastemaja, milles praegu kool, on ühekordne vanem kiviehitus.

Suur-Kirepi mõisa (saksa k. Alt-Kirrupäh), kirikust 6.4 km
kirde pool. Katariina II andis selle endise v. Tiesenhausen'ite soo
mõisa 1796. a. v. Kruse'dele. Läks 1817. a. ostuteel parun Bruiningk'i
soo kätte ja jäi neile kuni 1865. a. Hiljemini oli mõisa v. zur
Mühlen'ite, Wulffius'te, Fuchs'ide ja Riik'ide käes. Viimastelt läks
ostuteel v. Samson-Himmelstiern'ide kätte ja jäi neile võõrandamiseni.
Juurdekuuluv Väike-Kirepi karjamõisa plaanistati ja jagati 1922. a.
Peamõisa plaanistatud ka 1922. a., praegu aga tervena renditud
Simmile. — Härrastemaja ühekordne vanem puuehitus.

Hellenurme mõisa (saksa k. Hellenorm), kirikust 10.2 km
ida poole ja 5.0 km Pritsu rdtjaamast. Oli vanasti v. Tiesenhausen'ite
soo käes. Poola ajal ühendati Otepää mõisaga. Rootsi ajal (1641)
läheb v. Wrangell'ite kätte. Langes hiljemini riigile. Katariina II
annab mõisa (1725) krahv Dücker'i soole. 1738. a. läheb ostuteel
parun Bruiningk'ite soole ja jääb neile pikemaks ajaks, kuni 1850. a.,
mil v. Minding'id ta ära ostavad. Viimaste omaks jäi võõrandami-
seni. Plaanistati ühes juurdekuuluva Aadu karjamõisaga 1921. a. —
Härrastemaja uus kahekordne puuehitus.

Uderna mõisa (saksa k. Uddern), kirikust 12.3 km idakirdes.
Vanasti v. Tiesenhausen'i soole kuulunud. Poola ajal ära võetud ja
esiteks Volsky'le, hiljemini aga Sbinsky'le antud. Langes riigile tagasi.
Gustav Adolf andis mõisa Dirschau sõjalaagris Günstenberg'ile. Langes
reduktsiooni alla. Restitutsioonil said Günsterberg'id ta jälle tagasi.
Pärast seda oli mitmete pidajate käes. 1873. a. ostavad Fuchs'id
mõisa. Plaanistatud 1921. a.